Precisiewerk

De mechanische onkruidbestrijding in fijne peen

Waspeen telen op biologische wijze vereist grote precisie. Om voldoende fijne peen te realiseren is een dicht plantverband gewenst. Om mechanische technieken effectief toe te passen in een rijafstand van 12 tot 16 cm zijn een vlak zaaibed en een nauwkeurige inzaai noodzakelijk. Met thermische bestrijding voor zaai en voor opkomst, inzet van een gestuurde schoffel met kantschoffels en een wiedeg, aangevuld met 70 uur handwerk per hectare was in 2000 een goede onkruidbestrijding mogelijk.

Bij de teelt van waspeen is een dicht plantverband nodig per vierkante meter om voldoende fijne peen te realiseren. Een dicht plantverband beperkt echter de mogelijkheden van mechanische onkruidbestrijding zoals dat in een biologische teelt gewenst is. Bij de gangbare teelt van waspeen waar 12 rijen op een bed van 1,50 meter geteeld worden, is mechanische onkruidbestrijding niet mogelijk. Bij een kleine verruiming van de rijafstand en een gelijkblijvende hoeveelheid zaaizaad lijkt dit wel mogelijk, zonder dat de peen te grof wordt. Het Praktijkonderzoek Plant & Omgeving (voorheen PAV) te Vredepeel deed binnen het biologisch bedrijfssysteem (BSO) in 2000 ervaring op met mechanische onkruidbestrijding in waspeen. Gekozen werd voor beddenteelt, met acht rijen op een bed van 1,50 meter en een rijafstand van afwisselend 12 en 16 cm. Daarbij werden 1700 zaden per vierkante meter gezaaid. Deze wijze van zaaien was praktisch goed uitvoerbaar door bij de machine die voor de gangbare teelt gebruikt werd vier elementen uit te schakelen.

Onkruidbestrijding

Om het onkruid goed te beheersen wordt in het biologisch systeem allereerst opti-

Foto 1. Gestuurde schoffel in waspeen. Foto's PPO

Foto 2. Veertandeg met lange tanden in waspeen

maal gebruik gemaakt van preventieve maatregelen, zoals een vals zaaibed. Hierbij worden de bedden ruim een maand voor zaai klaargelegd om het onkruid alvast te laten kiemen. Voor inzaai en kort voor opkomst wordt het onkruid volvelds thermisch gebrand.

De waspeen werd begin juni gezaaid en stond er vrij snel op. Half juni, toen de rijtjes goed zichtbaar waren, is met een gestuurde schoffel geschoffeld (foto 1). Daarbij is gebruik gemaakt van zogenaamde kantschoffels. Bij een rij-afstand van 16 tot 18 cm luistert het schoffelen heel nauw. Een zeer vlak zaaibed en een secuur uitgevoerde inzaai zijn daarbij een absolute voorwaarde. Vervolgens is er in de maanden juni en juli nog zes maal geëgd met een veertandeg met lange tanden (foto 2). Bij aanvang van de teelt tot twee weken na opkomst bedroeg de rijsnelheid drie kilometer per uur. Vanaf vier weken na opkomst tot sluiting van het gewas kon met een snelheid van zes kilometer per uur gereden worden. Het onkruid dat bij de mechanische bewerking ontsnapte werd handmatig verwijderd met behulp van een 6-persoons wiedbed. Het aantal uren, nodig voor mechanische bewerkingen kwam uit op 20 uur per hectare. Het aantal benodigde uren handwerk bedroeg 70 uur per hectare. De onkruidbestrijding op deze wijze was goed geslaagd. Dit ondanks de hoge druk van knopkruid op het perceel, die het gehele seizoen bleef kiemen. Het aantal handwerkuren is niet gering, maar is beneden de verwachting gebleven, gezien de ervaringen die er zijn met de biologische teelt van peen op kleigrond. Daarbij is soms meer dan 200 uur per hectare nodig. De opbrengst van de waspeen was met ruim 46 ton netto klasse I goed te noemen en lag zelfs dicht in de buurt van de gangbare streefopbrengst voor het Zuidoostelijk zandgebied.

Harry Verstegen & Brigitte Kroonen-Backbier
PPO Vredepeel, PPO Lelystad

Biologiseren

Net terug van de Biofach in Nürnberg. De nieuwe Duitse landbouwminister Renate Künast kwam zelf de beurs openen en liet nogmaals weten dat zij streeft naar 20% biologische landbouw binnen afzienbare tijd. Dit als reactie op de BSE-hype.
De doelstelling van onze eigen overheid is met 10% iets bescheidener, maar ook deze doelstelling houdt in dat er de komende tijd per jaar net zoveel biologische productie bij moet komen als er nu is. En dit alles gestuurd door de marktwerking. Met andere woorden, in oneerlijke concurrentie met de gangbare productie. Tel uit je winst!
Bladerend in kranten van de afgelopen week kwam ik de uitspraken van professor Jacob Kol tegen. In Trouw van 17 februari lees ik dat deze econoom vindt dat 70% van de Nederlandse landbouw beter naar de derde wereld kan verhuizen, inclusief de biologische teelt. Produceren waar dat het beste (goedkoopst) kan en vrije wereldhandel! In Nederland is er alleen nog plaats voor aardappelen en sierteelt. En Europa moet ophouden om de landbouw in ontwikkelingslanden te frustreren door het dumpen van overschotten. Dat laatste ben ik volmondig met Kol eens. Maar waarom van de ene absurditeit overstappen naar het andere even absurde uiterste?
Wordt het niet tijd om eens na te denken over de biologisering van de gehele Europese landbouw, te beginnen met Nederland? Het algemeen invoeren van een paar grondbeginselen uit de biologische landbouw is misschien wel zinvoller dan het sprokkelen van een paar procent biologische groei. Als we om te beginnen afspreken dat mest terug moet naar de grond waar het voer geteeld is, dan zijn we toch in een klap van een heleboel problemen af? Geen mineralenoverschot meer. Geen overproductie van melk en vlees. Eindelijk een vierde gewas voor de Nederlandse akkerbouw. Het lijkt misschien wat rigoureus, maar vergeleken met wat Kol voorstelt is het een kleine aanpassing.

Wim Postema
Bollenteler in Wieringerwerf